

September se še ni začel s 33 stopinjami Celzija

Vročina in suša Osvežitev po vseh letošnjih vročih in sušnih dneh naj bi prišla sredi prihodnjega tedna, tudi s kakšno nevihto

Sušno in vroče poletje še traja, čeprav smo že vstopili v meteorološko jesen. Bilo je 2,8 stopinj Celzija toplejše od dolgoletnega povprečja, približno tako kot v letih 2003 in 2024. Vročina se je pridružila suši, ki je znižala vodostaje rek in podzemne vode. Skupaj pa je to prineslo rekordne temperature rek in jezer, spodnja Sava se je segrela nad 30 stopinj, Blejsko in Bohinjsko jezero pa na 28 stopinj Celzija.

- Prihodnjih pet dni bo še nenavadno toplih za ta čas leta.
- Letošnja suša z vročino ima oceno naravne nesreče, osme od leta 2000.
- Padavine prihodnji teden še ne bodo napolnile zalog podzemne vode.

BORUT TAVČAR

Letošnja sušo so tako uvrstili med izjemne, na raven naravne nesreče, že osme od leta 2000. Kot je povedala agrometeorologinja Andreja Sušnik, najboljše in najhujša suša še traja. Škoda v kmetijemskem gospodarstvu bo ogromna, na poljih bo manj slovenskih pridelkov. »Prizadeti so vsi segmenti kmetijske pridelave,« je dejala.

Začetki letošnje suše segajo v pomlad, že januarja so se pokazali prvi znaki, med marcem in junijem pa smo imeli že sušne

Po vodostajih rek so letošnje razmere tretje ali četrte najhujše od začetka merjenj, po zalogah podzemne vode pa šeste najhujše.

razmere. Tem se je pridružila še ekstremna vročina, ki je pospešila izhlapevanje vode iz zgornjih plasti tal. V posameznih dneh je iz tal izhlapelo po pet milimetrov vode, v najbolj vročih dneh tudi sedem ali osem milimetrov. »To je tla zelo hitro posušilo, dvakrat hitreje kot običajno. Razvoj suše pa se je razši-

ril v vse regije države,« je povedala Andreja Sušnik.

Rastline tako ponekod niso prišle do vode. V spodnjem Posavju in Beli krajini bi potrebovali vsaj 200 milimetrov padavin, da bi se vodne razmere popravile.

Hidrolog Janez Polajnar je dodal, da so se sušne razmere začele spomladi, junija in julija so se stopnjevale, avgusta pa dosegle višek. Po vodostajih rek so letošnje razmere tretje ali četrte najhujše od začetka merjenj, po zalogah podzemne vode pa šeste najhujše.

Rekordne temperature rek in jezer

Letošnja posebnost je, da so se suši pridružile visoke temperature, kar je vodilo do rekordne segretosti rek in jezer. Spodnja Sava se je segrela do 30 stopinj Celzija, Blejsko in Bohinjsko jezero pa na 28 stopinj Celzija. Temperatura morja 2,5 metra pod gladino je dosegla 30,2 stopinje Celzija, kar pa ni rekord, ta je bil dosežen leta 2010 (31,1 stopinje Celzija).

Tudi izdatnost podzemnih vod se je zniževala, nekatera vodoprepeskrbna podjetja so omejila porabo vode. Zelo sušne razmere imajo na Koroškem, na območju spodnje Save in Savinje, na Notranjskem in Dolenjskem. Podobno je v Pomur-

ju in Podravju. Rekordno nizke vodostaje sta imeli Mura in Drava.

Polajnar je povedal, da več padavin pričakujejo prihodnji teden, vendar tudi te ne bodo bistveno izboljšale izdatnosti podzemnih vod. Na Gorenjskem bi moralo v podtalnico priti dodatnih 100 milimetrov padavin, kar pomeni, da jih mora na površje pasti 300 milimetrov ali več.

»Do torka bo sonce, temperature pa bodo segle do 33 stopinj Celzi-

18 %

več sončnih dni smo imeli letos kot v povprečnih letih

ja,« je povedala meteorologinja Katja Kozjek Mihelec. Dodala je, da bo zapihal jugozahodni veter, ki še poviša temperature. Izrazi-ta hladna fronta pride v sredini prihodnjega tedna in bo prinesla tudi nekaj padavin. Po napovedih bo po vsej državi padlo od 20 do 50 milimetrov padavin. »Dolgo in zelo vroče poletje se bo končno končalo,« napoveduje Katja Kozjek Mihelec.

Rekordne temperature v več evropskih državah

Sušno in vroče poletje, ki je bilo 2,8 stopinje Celzija toplejše od povprečja, je opisal meteorolog Gregor Vertačnik. Najvišje temperature so bile 3,6 stopinje Celzija višje od povprečja, najnižje pa so bile tudi 1,5 stopinje višje od povprečja najnižjih temperatur. Konec junija so v Podnanosu izmerili 38,7 stopinje Celzija.

Od druge polovice julija do sredine avgusta je bilo 20 dni s tem-

Suša in vročina sta prizadeli vse segmente kmetijstva. FOTO LEON VIDIC

peraturami nad 35 stopinj Celzija, vmes je bil tudi niz desetih vročih dni. Najvišjo temperaturo so izmerili v Kopru (39,6 stopinje Celzija), ki pa ni rekordna. To so izmerili na letališču v Cerkljah leta 2013, ko so termometri pokazali 40,8 stopinje Celzija.

Vertačnik je ob tem opozoril, da so letos v več evropskih državah izmerili rekordne temperature. Med njimi so Avstrija, Madžarska, Češka, Poljska in Nemčija, kjer so segle nad 42 stopinj Celzija. V Franciji pa so termometri pokazali tudi več kot 45 stopinj Celzija.

Slovenijo so malce ohladile avgustovske padavine, a avgust se je končal zelo topel, najtoplejši od leta 1950, ko so se začele zanesljive meritve. Tudi september se do zdaj še ni začel s temperaturami nad 30 stopinj Celzija. To je bilo sedmo najbolj suho leto v zadnjih

70 letih, s tem da je bilo v jugovzhodni Sloveniji najbolj sušno doslej. Poletje je bilo tudi najbolj sončno, sončnih dni je bilo 18 odstotkov več kot običajno, zlasti v alpskem svetu. Poletje je bilo med petimi najtoplejšimi, julij pa četrti najbolj suh.

Nevarnost ruskih hibridnih napadov je resna

Denis Čaleta Strokovnjak opozarja na ranljivost kritične infrastrukture in možnost napadov z droni

Potem ko je Nemčija za poskus napada z dronom na letališču Leipzig/Halle uradno obtožila Rusijo, se je odzval tudi Bruselj. Visoka zunanje-politična predstavnica EU Kaja Kallas je ruskega odpravnika poslov poklicala na pogovor in dejala, da ima incident vse značilnosti državnega terorizma. Zunanji ministri EU bodo razpravljali o novih ukrepih proti Moskvi, med drugim o dodatnih sankcijah, na katerih seznam je že uvrščenih okoli 1600 posameznikov in podjetij, povezanih z ruskim vojaškoindustrijskim kompleksom.

STAŠ IVANC

Predsednica evropske komisije Ursula von der Leyen je napovedala še večji pritisk na Rusijo, generalni sekretar Nata Mark Rutte pa je opozoril na vse več ruskih provokacij v evropskem prostoru. Evropski voditelji ob tem poudarjajo, da jih incidenti ne bodo odvrnili od podpore Ukrajini. Zaradi rastoče grožnje z ruskimi hibridnimi napadi na ozemlje EU smo se obrnili na varnostnega strokovnjaka prof. dr. Denisa Čaleta z Inštituta za korporativne varnostne študije v Ljubljani.

Kako resna je nevarnost ruskih hibridnih napadov za evropske države in ali je mogoče pričakovati njihovo stopnjevanje?

Nevarnost je resna in predvsem trajna. Hibridne aktivnosti niso več omejene na kibernetске napade in dezinformacije, ampak vključujejo sabotaže, poškodovanje kritične infrastrukture, uporabo posrednikov, incidente z droni in druge oblike delovanja pod pragom odprtega vojnega spopada. EU je letos ponovno opozorila na vztrajne in koordiniran vzorec ruskih hibridnih aktivnosti proti evropskim državam.

Moje pričakovanje je, da se bodo te aktivnosti nadaljevale in lahko tudi stopnjevale, predvsem tam, kjer lahko z razmeroma majhnimi

Kdo je prof. dr. Denis Čaleta

Dr. Denis Čaleta kot izredni profesor predava na Fakulteti za državne in evropske študije Nove univerze in Fakulteti za podjetništvo GEA College, kjer je tudi predstojnik Katedre za management korporativne varnosti. Poleg navedenega opravlja naloge predsednika sveta Inštituta za korporativne varnostne študije ICS, Ljubljana. Je avtor številnih knjig, prispevkov in razprav s področja korporativne varnosti, zaščite kritične infrastrukture, protiterorizma in drugih z varnostjo povezanih procesov.

sredstvi povzročijo velik politični, gospodarski ali psihološki učinek. Pomembno pa je poudariti, da po mnenju Nato trenutno ne obstaja neposredna nevarnost klasičnega vojaškega napada na zavezništvo. Gre predvsem za vse intenzivnejše delovanje v tako imenovani sivi coni.

Slovenija zaradi svoje velikosti ni nujno med prvimi tarčami, vendar to nikakor ne pomeni, da je izvzeta iz tveganja.

Ali so evropske države dovolj pripravljene na morebitne napade z droni na kritično infrastrukturo?

Pripravljenost se izboljšuje, vendar še ni enotna in po mojem mnenju še ni na ravni hitro razvijajoče se nevarnosti. Dron je poceni, dostopen in prilagodljiv sistem, medtem ko so sistemi za njegovo zaznavanje, identifikacijo in nevtralizacijo bistveno zahtevnejši.

Prof. dr. Denis Čaleta meni, da se bodo ruske aktivnosti nadaljevale, predvsem tam, kjer lahko z razmeroma majhnimi sredstvi povzročijo velik politični, gospodarski ali psihološki učinek. FOTO IGOR ZAPLATIL

Nemška vlada je za incident z dronom, opremljenim z eksplozivom, ki so ga prejšnji mesec odkrili na letališču Leipzig/Halle, okrivila Rusijo. Fotografija je arhivska. FOTO AXEL SCHMIDT/REUTERS

Prav zato je evropska komisija februarja predstavila nov načrt za zaščito pred droni, ki predvideva boljše zaznavanje, evropske protidronske zmogljivosti, stresne teste kritične infrastrukture in skupne vaje. To samo po sebi kaže, da je bila identificirana pomembna vrzel v pripravljenosti.

Pri letališčih, železnicah, energetskih objektih in telekomunikacijskih sistemih ne zadostuje samo fizična zaščita objekta. Potrebujemo večplastno zaščito: zgodnje zaznavanje, radarsko in radiofrekvenčno detekcijo, identifikacijo operaterja, postopke za hitro odločanje, tehnične možnosti nevtralizacije ter jasno določene pristojnosti med policijo, vojsko, upravljavcem infrastrukture in drugimi službami.

Ali lahko zaostrovanje odnosov med Nemčijo in Rusijo privede do širšega diplomatskega zaostrovanja med Rusijo in EU?

Lahko. Nemčija je 1. septembra Rusijo uradno obtožila odgovornosti za poskus napada z dronom na letališču Leipzig/Halle in napo-

Rusijo. Nemčija bo zelo verjetno iskala usklajen evropski in Natov odziv, zato bi dogodek lahko dobil širše evropske razsežnosti.

Kaj bi stopnjevanje ruskih hibridnih napadov pomenilo za Slovenijo in kako dobro je Slovenija pripravljena?

Slovenija zaradi svoje velikosti ni nujno med prvimi tarčami, vendar to nikakor ne pomeni, da je izvzeta iz tveganja. Kot članica EU in Nata je del istega varnostnega prostora. Poleg tega imamo energetsko, prometno, telekomunikacijsko in digitalno infrastrukturo, ki je povezana z evropskimi sistemi.

Največje tveganje bi videl v kombinaciji različnih groženj: kibernetiski napad, motnja kritične infrastrukture, dezinformacijska kampanja in fizični incident. Prav kombinacija več dogodkov lahko zelo hitro povzroči kaskadne posledice.

Slovenija ima vzpostavljene pristojne institucije in je v zadnjih letih pomembno okrepila področje kibernetске varnosti, tudi skozi ZinfV-1 in nove zahteve za bistvene in pomembne subjekte. Vendar bi bil predviden pri oceni, da smo zaradi tega že dovolj pripravljeni na celoten spekter hibridnih nevarnosti. Zlasti področje zaščite pred droni, medsektorsko krizno koordiniranje in skupne vaje zahtevajo nadaljnjo nadgradnjo.

Ali bi morala Slovenija okrepiti nadzor nad kritično infrastrukturo, droni in tujim vmešavanjem? Ali ga je že?

Da. Del teh aktivnosti se že krepi, predvsem na področju kibernetске varnosti in odpornosti kritičnih subjektov. Toda sodobna nevarnost zahteva širši pristop od klasičnega varovanja objektov.

Potrebni so redno ocenjevanje groženj z droni, pregled ranljivosti

pomembnih objektov, monitoring zračnega prostora okoli najboljčutljivejših infrastrukture, jasni postopki za odziv ter redne skupne vaje operaterjev, policije, civilne zaščite, obveščevalno-varnostnih služb in po potrebi vojske. Evropska komisija je julija državam prav posebej priporočila krepitev zaščite kritične infrastrukture pred droni in drugimi hibridnimi grožnjami. Pri tujem vmešavanju pa mora biti poudarek tudi na zaščiti političnih procesov, dezinformacijah, financiranju vplivnih aktivnosti, kibernetiskem vohunjenju in delovanju tujih obveščevalnih struktur.

Kaj pomeni, da je bil dron naložen z eksplozivom, ki ni eksploziral? Je bilo to ustrahovanje? Kaj bo, če bo drugi eksploziral? To je bistveno nesrečnejši incident kot običajen nedovoljen prelet drona. Nemške oblasti so pri Leipzigu našle dron z eksplozivno napravo v bližini ukrajinskega letala, naprava pa je bila nato onesposobljena. Nemčija je dogodek označila za novo raven hibridne grožnje.

Ali je bil cilj v resnici povzročiti eksplozijo ali predvsem zastraševanje in preverjanje odziva, bo lahko dokončno pokazala preiskava. Vendar že sama namestitvev eksplozivna pomeni, da moramo upoštevati tudi možnost povzročitve dejanske fizične škode. To je pravzaprav najbolj skrb vzbujajoč element razvoja hibridnih groženj, kjer je pot prehoda od motenja in sabotaže k možnostim neposrednega fizičnega napada z žrtvami zelo kratka. Če bi podobna naprava eksplozirala ob letalu, energetskem objektu ali železniški infrastrukturi, bi posledice lahko preslele materialno škodo in povzročile tudi smrtno žrtve ter velike kaskadne motnje.

Svet javnega zdravstvenega zavoda Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova Gorica razpisuje delovno mesto direktorja javnega zdravstvenega zavoda z nazivom delovnega mesta

»DIREKTOR BOLNIŠNICE« (ŠIFRA DM B017332).

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- ima znanje slovenskega jezika, ki dosega jezikovno raven vsaj stopnje B2 po lestvici Skupnega evropskega jezikovnega okvira;
- ima vsaj pet let delovnih izkušenj, od tega najmanj tri leta na vodilnih oziroma vodstvenih delovnih mestih;
- ima strokovna znanja o organizaciji, vodenju, ekonomiji in poslovanju javnega zdravstvenega zavoda;
- ima izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljeni po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena najmanj na 8. ravni;
- ni pravnomočno obsojen ali zoper njega ni vložena pravnomočna obtožnica ali na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava za kaznivno dejanje zoper gospodarstvo, kaznivno dejanje zoper pravni promet oziroma kaznivno dejanje zoper uradno dolžnost;
- ni izvajalec zdravstvene dejavnosti in nima soglasja za opravljanje zdravstvenih storitev iz prvega odstavka 53.b člena ZZDej ali soglasja za sklenitev pogodbe o zaposlitvi s krajšim delovnim časom (vključno z dopolnilnim delom) pri koncesionarju;
- nima poslovnega deleža v pravni osebi, s katero javni zdravstveni zavod poslovno sodeluje ali ki bi bila konkurenca javnemu zdravstvenemu zavodu, v katerem opravlja funkcijo;
- ni član organa vodenja ali upravljanja oziroma nadzora drugega javnega zavoda ali gospodarske družbe;
- nima ali v zadnjih šestih mesecih ni imel funkcije na ministrstvu, pristojnem za zdravje, v Vladi Republike Slovenije, Državnem zboru Republike Slovenije ali politični stranki, na katero je bil voljen, in v času trajanja mandata ni predstavnik sindikata s področja zdravstva;
- ga odkljuje osebna integriteta in poslovna etičnost ter Komisija za preprečevanje korupcije zanj s pravnomočnim aktom ni ugotovila kršitev integritete, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije.

Mandat direktorja bolnišnice traja štiri leta.

Kandidat za direktorja bolnišnice mora k svoji prijavi priložiti:

- program dela, vizijo in strategijo razvoja Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca Nova Gorica za naslednje mandatno obdobje;
- dokazilo o zaključeni najmanj srednji šoli v slovenskem jeziku v Republiki Sloveniji oziroma dokazilo javne visokošolske izobrazbevalne ustanove v Republiki Sloveniji ali tujini, ki poučuje in izvaja izpit iz slovenskega jezika kot drugega oziroma tujega jezika, o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika;
- pisno izjavo delodajalca ali drugo dokazilo, iz katerega je razvidno izpolnjevanje pogoja glede zahtevanih delovnih izkušenj;
- potrdilo organizacije, ki izvaja usposabljanje s področja menedžmenta v zdravstvu, pri čemer ustreznost usposabljanja, ki ga izvaja posamezna organizacija, z vidika njegove vsebine in trajanja s sklepom potrdi ministrstvo, pristojno za zdravje. Kandidat mora potrdilo predložiti v 12 (dvanajstih) mesecih od sklepa o izbiri. Kot potrdilo se prizna tudi potrdilo visokošolskega zavoda, ki ima v Republiki Sloveniji ali v drugi državi akreditiran oziroma ustrezno priznan študijski program s področja menedžmenta v zdravstvu;
- dokazilo o izpolnitvi pogoja glede zahtevane izobrazbe, iz katere morajo biti razvidni smer izobrazbe, datum zaključila izobraževanja in ustanova, na kateri je izobrazba pridobljena;
- pisno izjavo, da ni pravnomočno obsojen ali zoper njega ni vložena pravnomočna obtožnica ali na podlagi obtožnega predloga razpisana glavna obravnava za kaznivno dejanje zoper gospodarstvo, kaznivno dejanje zoper pravni promet oziroma kaznivno dejanje zoper uradno dolžnost;
- pisno izjavo, da ni izvajalec zdravstvene dejavnosti in nima soglasja za opravljanje zdravstvenih storitev iz prvega odstavka 53.b člena ZZDej ali soglasja za sklenitev pogodbe o zaposlitvi s krajšim delovnim časom (vključno z dopolnilnim delom) pri koncesionarju;
- pisno izjavo, da nima poslovnega deleža v pravni osebi, s katero javni zdravstveni zavod poslovno sodeluje ali ki bi bila konkurenca javnemu zdravstvenemu zavodu, v katerem opravlja funkcijo;
- pisno izjavo, da ni član organa vodenja ali upravljanja oziroma nadzora drugega javnega zavoda ali gospodarske družbe;
- pisno izjavo, da nima ali v zadnjih šestih mesecih ni imel funkcije na ministrstvu, pristojnem za zdravje, v Vladi Republike Slovenije, Državnem zboru Republike Slovenije ali politični stranki, na katero je bil voljen, in v času trajanja mandata ni predstavnik sindikata s področja zdravstva.

Izpolnitev pogoja, da kandidata odkljuje osebna integriteta in poslovna etičnost ter Komisija za preprečevanje korupcije zanj s pravnomočnim aktom ni ugotovila kršitev integritete, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije, kandidat dokazuje z ustno izjavo v okviru pogovora oziroma osebne predstavitve v postopku javnega razpisa.

Prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev in zahtevani program dela, vizijo in strategijo razvoja morajo kandidati podati v 15 dneh od objave razpisa v zaprti kuverti na naslov:

Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca Nova Gorica, Svet zavoda, s pripisom »Ne odpiraj – prijava na razpis za delovno mesto direktorja bolnišnice«, Ulica padlih borcev 13/a, 5290 Šempeter pri Gorici.

Nepopolne in nepravčasne prijave ne bodo uvrščene v izbirni postopek. Za nepopolno prijavo se bo štela prijava brez priloženih zahtevanih dokazil ter prijava, iz katere ne bo mogoče razbrati, ali kandidat izpolnjuje razpisne pogoje.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od dneva objave razpisa.

V besedilu razpisa uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za ženske in moške.